

VD-stab

Styrelsen för Stockholm Vatten och Avfall AB

Övriga anmälningsärenden

FÖRSLAG TILL BESLUT

Styrelsen föreslås besluta
att godkänna anmälan.

Christian Rockberger
Verkställande direktör

Lisbeth Gatenborg
Stabschef
VD stab

Bilaga: Granskning av Syvabs finansiella sårbarhet, mars 2026

ÄRENDE

För styrelsens kännedom anmäls nedanstående remissvar gällande:

- Remiss av Handlingsplan för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad 2030, SSAB 2026/2
- Remiss av Naturvårdsverkets delredovisning om genomförandet av EUs förordning om förpackningar och förpackningsavfall, SSAB 2025/237
- Remiss av Motion om att använda arbetstunnlar i Nya Östbergatunneln som skyddsrum, SSAB 2025/231
- Remiss Synpunkter om Spårväg Syd Flemingsberg till Skärholmen, SSAB 2026/45
- Remiss av Betänkandet En kortare instanskedja för mark- och miljöärenden (SOU 2025:122)

För styrelsens kännedom anmäls nedanstående protokoll:

- Råd för funktionshinderfrågor 25-02-11, 25-05-22, 26-02-12

För styrelsens kännedom anmäls nedanstående rapport:

- Granskning av Syvabs finansiella sårbarhet, mars 2026, se bilag

För styrelsens kännedom anmäls nedanstående valärende

- Avsägelse och fyllnadsval, Valärende i Kommunfullmäktige 2026-05-04

Handlingarna finns tillgängliga i sin helhet hos styrelsens sekreterare.

SLUT

Granskning av Syvabs finansiella sårbarhet

mars 2026

Syvab

Shape the future
with confidence

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
Svar på revisionsfrågor	2
Rekommendationer	3
1 Inledning	5
1.1 Syfte och revisionsfrågor	6
1.2 Avgränsning och metod	6
1.3 Revisionskriterier	6
1.4 Operationaliserade revisionskriterier - ekonomisk styrning och skuldförvaltning	7
2 Styrning, roller och ansvarsfördelning	8
2.1 Styrning och ledningsfunktioner	8
2.2 Ägarkommunernas styrning	8
2.2.1 Bolagsordning	8
2.2.2 Ägardirektiv	9
2.2.3 Aktieägaravtal	9
2.3 Styrelsens sammansättning och arbete	10
2.4 Roll och ansvarsfördelning mellan kommun som ägare och företagsrepresentanter	10
2.5 Finansiell styrning	10
3 Bolagets intäkts och kostnadsprognoser	12
3.1 Befolkningsutvecklingen i ägarkommunerna	12
3.2 Intäkter, kostnader och finansiering	13
3.2.1 Internt regelverk för bolagets finansiering	13
3.2.2 Avgiftsutveckling	13
3.2.3 Övriga intäkter	15
3.2.4 Fördelning av kostnadsökningar på skattekollektiv respektive VA kollektiv	15
3.3 Avskrivningar i bolaget	16
3.4 Finansiell utveckling	16
3.4.1 Årsredovisning 2024	16
3.4.2 Finansiell riskrapport	17
3.4.3 Utveckling över tid	18
4 Analys av soliditet och finansiell motståndskraft	20
4.1 Ägartillskott 2023	20
4.2 Utveckling av bolagets soliditet	21
4.3 Metod för stresstester - scenario och räntekänslighetsanalyser	22
5 Sammanfattande iakttagelser	24
Bilaga 1 - Källförteckning	27
Bilaga 2 - Revisionskriterier	28
Bolagsordning	28
Ägardirektiv	28
Aktieägaravtal mellan Botkyrka kommun, Nykvarns kommun, Salems kommun, Stockholm Vatten AB och Telge AB	28
Bilaga 3 Handbok i kommunal skuldförvaltning	29
Bilaga 4 Illustration av VA taxan i olika kommuner i Stockholms län	31

Sammanfattning

Denna granskning har genomförts mot bakgrund av Syvab AB:s omfattande investeringar, förändrade ägarstruktur och ökade finansiella risker. Särskilt har granskningen fokuserat på bolagets finansiering, avgiftsutveckling och soliditet som en konsekvens av investeringen Nya Krav Himmerfjärdsverket (NKH) och avledningen av delar av Stockholms avloppsvatten.

Granskningen visar att Syvab bedriver sin verksamhet i enlighet med gällande styrdokument, lagstiftning och självkostnadsprincip. Bolaget har ett etablerat ramverk för finansiell styrning, skuldförvaltning och riskhantering. Styrelsen får uppföljning genom ekonomiska rapporter och finansiella riskrapporter. Efter det aktieägartillskott som genomfördes 2023 har bolagets soliditet stärkts, men den är fortsatt låg i förhållande till branschjämförelser och i relation till bolagets höga skuldsättning och investeringsvolym.

Samtidigt visar granskningen att den långsiktiga ekonomiska planeringen i begränsad utsträckning är anpassad till den förändrade ägarstrukturen och de betydande volymförändringar som följer av Stockholms avledning av Eolshällsvolymer. Prognoser, scenarioanalyser och känslighetsanalyser genomförs, men dessa används främst för att säkerställa efterlevnad av finanspolicyn snarare än som ett strategiskt beslutsunderlag för styrelse och ägare. Det saknas i vissa avseenden dokumenterade analyser som kopplar samman förändrade förutsättningar med effekter på resultat, soliditet, avgiftsutrymme och riskfördelning mellan ägarna.

Sammantaget bedöms Syvabs ekonomiska sårbarhet vara förhöjd. Ekonomin är formellt hållbar eftersom ökade kostnader kan hanteras genom höjda avgifter, men den långsiktiga motståndskraften begränsas av låg soliditet, hög skuldsättning och ett ökat beroende av stabila finansierings- och ägarförhållanden. Granskningen pekar på behov av fördjupad scenarioplanering, tydligare mål för konsolidering och stärkt samordning mellan ägarkommunerna för att minska den långsiktiga ekonomiska sårbarheten.

Sammantaget bedöms Syvabs ekonomiska styrning vara ändamålsenlig i ett kortare perspektiv, men otillräckligt utvecklad för att fullt ut hantera de långsiktiga risker som följer av förändrad ägarstruktur, volymförändringar och fortsatt hög investeringsnivå.

Svar på revisionsfrågor

Revisionsfråga	Bedömning
Är planer för ägartillskott i bolaget rimliga utifrån ekonomin i bolaget?	Ja, i nuläget bedöms planerna vara rimliga. Aktieägartillskottet 2023 har stärkt bolagets soliditet och skapat ett visst handlingsutrymme. Samtidigt är soliditeten fortsatt låg och bolaget planerar inte för ytterligare ägartillskott, vilket innebär att den långsiktiga finansiella motståndskraften i huvudsak vilar på avgiftsfinansieringen.
Är planerna för att konsolidera ekonomin i bolaget rimliga?	Delvis. Konsolideringen bygger främst på framtida avgiftsutveckling inom ramen för självkostnadsprincipen. Det saknas en tydlig långsiktig målbild för önskad soliditet och ekonomisk buffert i relation till bolagets riskexponering och investeringsnivå.

<p>a. Är bolagets intäktsprognoser och kostnadsprognoser rimliga utifrån befolkningsutveckling och taxeutveckling?</p> <p>b. Har stresstester genomförts?</p>	<p>I huvudsak ja. Prognoserna baseras på befolknings- och volymantaganden från ägarkommunerna och inkluderar volymbortfallet till följd av Stockholms avledning av Eolshälsvolymerna. Samtidigt bygger prognoserna i hög grad på huvudscenarier och innefattar endast i begränsad utsträckning systematiska känslighetsanalyser.</p> <p>Ja, men i begränsad omfattning. Scenario- och räntekänslighetsanalyser genomförs som en del av skuldförvaltningen och för att säkerställa efterlevnad av finanspolicyn. Däremot saknas dokumenterade stresstester som analyserar kombinerade effekter på resultat, soliditet och framtida taxeutrymme vid mer negativa utfall.</p>
<p>Finns etablerade fora för dialog mellan ägarkommunerna beträffande ekonomin i bolaget?</p> <p>a. Är roll- och ansvarsfördelningen tydlig mellan ägarkommunerna och bolaget?</p>	<p>Ja, formella forum finns genom ägargrupp och tekniska samverkansgrupper. Dessa är dock i huvudsak inriktade på projekt- och tekniska frågor. Den strukturerade och dokumenterade dialogen om bolagets långsiktiga ekonomiska utveckling, finansiering och riskfördelning bedöms vara begränsad.</p> <p>Ja, den formella roll- och ansvarsfördelningen är tydligt reglerad i bolagsordning, ägardirektiv och aktieägaravtal. Samtidigt kan den praktiska samordningen kring långsiktig ekonomisk planering och riskhantering utvecklas ytterligare.</p>

Rekommendationer

Utifrån granskningens iakttagelser rekommenderar vi VD och styrelsen i Syvab att:

- **Utveckla den långsiktiga ekonomiska styrningen** genom att ta fram en tydlig målbild för bolagets önskade soliditet och ekonomiska buffertnivå i relation till bolagets riskexponering, skuldsättning och investeringsnivå.
- **Stärka scenarioplaneringen** genom att regelbundet genomföra och dokumentera scenario- och stresstester som analyserar kombinerade effekter av ränteförändringar, volymförändringar och investeringskostnader på resultat, soliditet och framtida avgiftsutrymme.

- **Syvvab kan ges i uppdrag att i viss mån förfina sina befintliga analyser** i syfte att bättre stödja ägarkommunerna, exempelvis genom att tydligare belysa hur förändrade volymer och avgiftsutveckling påverkar respektive kommun som underlag för deras ekonomiska planering.
- **Stärka den strukturerade dialogen med ägarkommunerna** genom att utveckla forum och arbetssätt för regelbunden och dokumenterad dialog om bolagets långsiktiga ekonomiska utveckling, finansiering och riskfördelning, utöver projekt- och tekniskt inriktade frågor.
- **Säkerställa löpande uppföljning av den förändrade ägarstrukturen**, inklusive hur minskad ägarandel och förändrade borgensåtaganden påverkar bolagets finansiella risker, upplåningsförutsättningar och långsiktiga handlingsutrymme.

1 Inledning

Den kommunala vatten- och avloppsverksamheten utgör en samhällskritisk funktion och finansieras i Sverige i huvudsak genom avgifter enligt självkostnadsprincipen i lagen om allmänna vattentjänster. Det innebär att de avgifter som tas ut av abonnenterna ska täcka de faktiska kostnaderna för att bygga, driva och underhålla anläggningarna, men inte generera vinst. Utrymmet för skattefinansiering är begränsat och används endast undantagsvis, bland annat mot bakgrund av krav på kostnadstäckning enligt EU:s vattendirektiv. I praktiken innebär detta att VA-verksamheten fungerar som ett avgiftsfinansierat monopol, där den ekonomiska hållbarheten är starkt beroende av långsiktig planering, stabila volymer och väl fungerande ekonomisk styrning. Vidare påverkar både statlig styrning och skärpta miljökrav taxans utveckling. Kommuner har historiskt fokuserat mer på utbyggnad än på underhåll, vilket bidragit till en investeringsskuld inom VA-området. Dessutom är vägledningen kring vattentjänstplaner otillräcklig, och tillsynen har främst handlat om kapacitetskrav snarare än underhåll. Samtidigt driver nya miljökrav – till exempel avancerad rening av läkemedelsrester – på behovet av tekniska investeringar som ytterligare höjer kostnaderna. Sammantaget innebär detta att VA-taxans nivå formas av en komplex kombination av lokala förutsättningar, historiska investeringar, planeringsförmåga och externa krav.¹

SyvaB är ett gemensamt kommunalt bolag med ansvar för rening av avloppsvatten för flera ägarkommuner. Bolaget står inför betydande ekonomiska utmaningar till följd av omfattande investeringsbehov, förändrade miljökrav och en ägarstruktur i förändring. Utmaningar för SyvaB är det pågående investeringsprojektet vid Himmerfjärdsverket, projektet Nya Krav Himmerfjärdsverket (NKH), samt beslutet att Stockholms stad på sikt ska avleda delar (de så kallade Eolshällsvolymer) av sitt avloppsvatten till annat reningsverk. Dessa förändringar påverkar bolagets intäktsbas, kostnadsstruktur och finansiella riskexponering, och kan i förlängningen få konsekvenser för avgiftsnivåerna i de kvarvarande ägarkommunerna.

Bolaget ägs av de tre kommunerna Botkyrka, Nykvarn och Salem som har 20 aktier vardera, samt Telge AB (Södertälje kommun) som har 20 aktier och Stockholm Vatten AB (Stockholms stad) som har 40 aktier. Styrelsen består av representanter från samtliga ägare. Stockholm Vatten aviserade redan i ägardirektivet från 2018 att delar av Stockholms avloppsvatten ska avledas till Henriksdals reningsverk. Efter ett par förseningar är avledningen planerad till 1 januari 2028. Samtidigt finns det planer för att Ekerö kommun och Trosa kommun kommer gå in som delägare i bolaget. Bolagets intäkter kommer också minska eftersom produktion av fordonsgas kommer att övergå till elproduktion, vilket i sin tur kommer att minska driftskostnaderna.

Mot denna bakgrund samt den fördjupade granskning som revisorerna genomförde 2024 av NKH projektet finns det skäl att granska SyvaBs ekonomiska sårbarhet, med fokus på hur bolaget och dess ägare hanterar långsiktiga finansiella risker, planerar för förändrade förutsättningar och säkerställer en hållbar finansiering inom ramen för självkostnadsprincipen.

¹ Källa: Riksrevisionens granskningsrapport RiR 2025:2 - Tillgången till kommunalt vatten och avlopp

1.1 Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att bedöma i vilken utsträckning den ändrade ägarstrukturen har tagits omhand i de beaktats i bolagets styrning, planering och ekonomiska prognoser. Som en bakgrund till granskningen görs en genomgång och analys av soliditeten i bolaget.

Följande revisionsfrågor ska besvaras i granskningen:

1. Är planer för ägartillskott i bolaget rimliga utifrån ekonomin i bolaget?
2. Är planerna för att konsolidera ekonomin i bolaget rimliga?
 - a. Är bolagets intäktsprognoser och kostnadsprognoser rimliga utifrån befolkningsutveckling och taxeutveckling?
 - b. Har stresstester genomförts?
3. Finns etablerade fora för dialog mellan ägarkommunerna beträffande ekonomin i bolaget?
 - a. Är roll- och ansvarsfördelningen tydlig mellan ägarkommunerna och bolaget?

1.2 Avgränsning och metod

Granskningen omfattar de funktioner som är ansvariga för styrningen av Syvab, det vill säga ledningen i bolaget samt styrelsen för bolaget som består av representanter för respektive ägarkommun/bolag. Granskningen har genomförts genom intervjuer med berörda tjänstepersoner inom bolaget och ägarkommunerna samt dokumentstudier, se vidare bilaga Bilaga 1 - Källförteckning.

1.3 Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses bedömningsgrunder som används i granskningen som utgångspunkt för analys, bedömningar och slutsatser. I denna granskning utgörs de huvudsakliga revisionskriterierna av:

- ▶ Bolagsordning
- ▶ Ägardirektiv
- ▶ Aktieägaravtal
- ▶ Bolagsinterna policies
- ▶ Lagen om allmänna vattentjänster (LAV 2006:412) anger att kommuner har skyldigheten att säkerställa att vattenförsörjning och avloppshantering ordnas på ett sätt som skyddar människors hälsa och miljön. Lagen innehåller också två centrala principer:
 - ▶ Självkostnadsprincipen: Innebär att priset för vattentjänster ska motsvara de totala kostnaderna för att producera och tillhandahålla tjänsten. Detta inkluderar såväl direkta kostnader som material och arbetskraft, som indirekta kostnader såsom administration, underhåll och avskrivningar.

- ▶ Nyttoprincipen: Innebär att prissättningen ska återspegla värdet eller nyttan som konsumenten erhåller.
- ▶ Bästa praxis för styrning och förvaltning av kommunala bolag

1.4 Operationaliserade revisionskriterier - ekonomisk styrning och skuldförvaltning

Bästa praxis för skuldförvaltning

En välavvägd skuldförvaltning är en viktig del i att säkerställa att bolaget har förutsättningar att utveckla sin verksamhet för att över tiden, bli bättre och effektivare. Kommuninvest² har tagit fram en *Handbok i skuldförvaltning för kommunsektorn*. Av denna framgår olika viktiga aspekter för kommuner och kommunala bolag att beakta kring skulder och derivat. Bland punkterna återfinns:

- ▶ Kommuner behöver tidigt bedöma räntekänslighet
- ▶ Analys av olika risker, exempelvis finansieringsrisk och ränterisk, för lån och derivat
- ▶ Tydliga ställningstagande gällande kapital- och räntebindning
- ▶ Derivat bör användas restriktivt
- ▶ Analys av olika scenarier är väsentligt

För en mer fördjupad redogörelse för handbokens innehåll och dess tillämpning i denna granskning, se bilaga 2.

Bästa praxis för ekonomisk styrning

SKR har publicerat vägledningar kring ägarstyrning i kommunala bolag. Eftersom förslaget är baserat på evidens från flera kommuner ser vi det som ett lämpligt ramverk att bedöma utifrån. SKR menar att när styrningen fungerar väl måste den byggas upp utifrån tre fundament:

- ▶ Ägaridén
- ▶ Företagspolicy
- ▶ Planerings- och uppföljningssystemet

Grundläggande är att man inom kommunen klarar ut vad man vill med sitt engagemang i den verksamhet som drivs i företagsform, dvs ägaridén. Av central betydelse är också att man inom kommunen på ett medvetet sätt tar ställning till den roll- och ansvarsfördelning som ska råda mellan kommunen som ägare och företagets representanter. För att bli framgångsrik måste denna tydliggöras i en företagspolicy. I Syvabs fall blir denna del mer komplex på grund av ägarstrukturen. Det tredje fundamentet vid sidan av ägaridén och företagspolicyn är planerings- och uppföljningssystemet som innefattar koordinering mellan ägarerna. I bolagets ägardirektiv beskrivs bolagets övergripande inriktning och syfte. Närmare beskrivning av ägardirektivets innehåll framgår av avsnitt 2.2.2 Ägardirektiv.

² Kommuninvest är en medlemsorganisation bestående av svenska kommuner och regioner som har till uppdrag att bidra till finansiering av investeringar inom kommunsektorn.

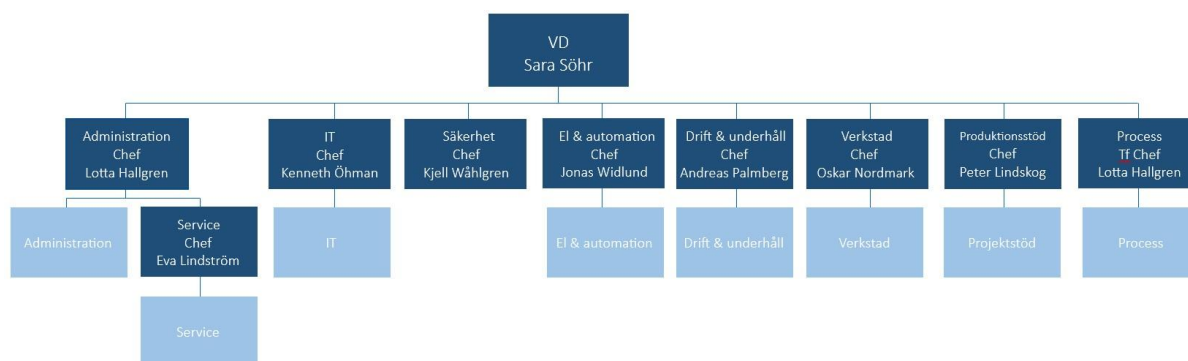
2 Styrning, roller och ansvarsfördelning

I detta avsnitt beskrivs styrningen av Syvab.

2.1 Styrning och ledningsfunktioner

Syvab är organiserat enligt nedanstående figur. I ledningsgruppen ingår VD, samt avdelningschefer

Figur 1: SYVAB:s organisationsstruktur

Källa: Syvab

Av bolagets *VD-instruktion*³ framgår VD:s ansvarsområden och uppgifter. Bolagets VD ska bland annat inom ramen för ansvaret för den löpande förvaltningen i enlighet med bolagets finanspolicy handha bolagets likvida medel samt skuldförvaltning. VD ska även tillställa styrelsen förslag till resultat- och investeringsbudget.

2.2 Ägarkommunernas styrning

Ägarkommunernas styrning av Syvab sker till största del genom bolagets ägardirektiv, bolagsordning samt aktieägaravtal.

2.2.1 Bolagsordning

*Bolagsordning Syvab AB*⁴ beskriver bolagets verksamhet och ändamål. Av bolagsordningen framgår att det kommunala ändamålet med bolaget är att verka för en långsiktigt hållbar samhällsutveckling genom att driva ändamålsenlig insamling och rening av avloppsvatten inom ägarkommunerna. Syftet med verksamheten är genomföra rening av avloppsvatten

³ Beslutad av bolagets styrelse 2026-06-12

⁴ Antagen vid bolagsstämman 2023-06-08

som delägarna i egenskap av huvudmän enligt VA-lagstiftningen är skyldiga att vidta. Bolaget ska enligt bolagsordningen inte ha till syfte att bereda vinst åt ägarna.

2.2.2 Ägardirektiv

Av bolagets ägardirektiv framgår 25 olika punkter för bolagets arbete. Bland dessa är följande särskilt relevanta för denna granskning:

1	Syvabs verksamhet ska finansieras genom bland annat taxebundna avgifter och upplåning med kommunal borgen från ägarna. Bolagets upplåning bör ske till förmånligaste villkor. Syvab ska se över möjligheterna till gröna lån.
2	För rening av avloppsvatten ska självkostnad gälla för ägarna. Kostnaderna ska fördelas i enlighet med vardera ägares nyttjandegrad. För att få ett jämnare avgiftsuttag ska beräkningarna baseras på nyttjandet de tre senaste åren.
4	Syvab ska utveckla sin verksamhet för att, över tiden, bli bättre och effektivare.
14	Syvab ska årligen utarbeta och till ägarna överlämna en investeringsplan över de kommande fem åren. Planen ska utgöra ägarnas underlag för borgens- och låneram. Planen ska vara ägarna tillhanda senast 30 oktober.
16	Den ekonomiska utvecklingen av projektet "NKH" ska halvårsvis redovisas för ägarna.
18	För att möjliggöra samordning med ägarnas strategiska planeringsprocesser ska Syvab informera ägarna om bolagets affärsplan.
19	<p>Syvabs styrelse ska årligen besluta om följande policyer:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Finanspolicy - Riskpolicy - Hållbarhetspolicy - Kommunikationspolicy - Attestreglemente - Utöver dessa policyer ska Syvab ha styrande dokument med avseende på: - Upphandling - Resor och representationer - Mandat och befogenheter <p>Där så är möjligt ska Syvab samordna det interna ramverket med ägarna.</p>
21	Syvab ska årligen ta fram en bolagsstyrningsrapport som kan ligga till grund för ägarnas uppsiktsplikt.

2.2.3 Aktieägaravtal

Ägarkommunerna ingick december 2018 ett nytt *Aktieägaravtal* avseende Syvab. Avtalet reglerar hur olika aspekter av bolagets verksamhet ska bedrivas och hur bolaget ska förvaltas.

2.3 Styrelsens sammansättning och arbete

Bolagets styrelse består av politiska representanter från bolagets ägarkommuner. Styrelsen består av åtta ledamöter och åtta suppleanter samt två arbetstagarrepresentanter. Styrelsen har under 2025 haft fyra styrelsemöten:

Av protokoll för dessa möten framgår att styrelsen under 2025 bland annat har:

- ▶ Tagit del av ekonomirapporter
- ▶ Tagit del av rapporter om status i NKH-projektet
- ▶ Tagit del av verksamhetsrapporter inklusive rapporter avseende finansiell risk
- ▶ Beslutat om verksamhetsplan och budget
- ▶ Beslutat om styrande dokument, bland annat finanspolicy, riskpolicy och hållbarhetspolicy

Styrelsens arbetsformer regleras i bolagets aktieägaravtal, bolagsordning samt styrelsens egen arbetsordning.

2.4 Roll och ansvarsfördelning mellan kommun som ägare och företagsrepresentanter

Av aktieägaravtalet framgår att ägarna ska bilda en ägargrupp med en ägarrepresentant från varje ägare. Gruppen ska ha till uppgift att tillse att avledningen av delar av Stockholm Vattens volymer och dess konsekvenser i förhållande till NKH hanteras på ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt. Ägargruppen har dock beslutsmandat i frågor som rör bolaget och dess verksamhet. Ägargruppen består av representanter för ägarkommunerna och har enligt uppgift under 2024 och 2025 fokuserat på arbete med anslutning av Trosa kommun och Ekerö kommun samt Stockholm Vattens avkoppling av Eolshällsvolymer.

Vidare framgår av aktieägaravtalet att bolaget också ska ha en teknisk samverkansgrupp. Denna ska tillsättas av ägargruppen och syfta till samverkan kring avledningen av Eolshällsvolymer samt idrifttagande av NKH. Gruppen ska samordna sitt arbete med den projektgrupp som tillsätts för de projekten. Enligt uppgift har gruppen vid granskningstillfället breddats till att arbeta med båda avledningen av Eolshällsvolymer och anslutningen av Ekerö och Trosa, med olika medlemmar utifrån vilken fråga som hanteras.

2.5 Finansiell styrning

Av bolagets *Finanspolicy*⁵ framgår att VD ansvarar för bolagets skuldförvaltning och att styrelsen därför uppdrar åt VD att för företagets räkning nyupplåna utifrån styrelsens beslutade låneram och borgenstäckning av respektive ägarkommun. VD uppdras även att besluta om omsättning av befintliga lån.

Vidare framgår riskregler för bolagets skuldportfölj. Enligt dessa ska bolaget i möjligaste mån utifrån marknadsförutsättningar ha en förfallostruktur där maximalt 50 procent av lå-

⁵ Beslutad av styrelsen 2025-06-12

nat kapital förfaller till betalning inom ett år. Endast lån i svenska kronor är tillåtet och ett lån får maximalt vara tio år. Bolagets ränterisk, uttryckt som genomsnittlig räntebindningstid, får variera inom intervallet 2-4 år. Maximalt 65 procent av räntebindningen får förfalla till omsättning inom ett år.

Bolaget ska enligt policyn i normalfallet låna av ägarkommunernas medlemsföretag Kommuninvest, i annat fall av svensk bank. För alla lån lämnar ägarna kommunal borgen som säkerhet för lånen. I syfte att kunna förändra ränterisken får Syvab använda sig av avtal för räntederivat. Tillåtna avtal omfattar instrumenten ränteswapar samt räntetak och räntegolv.

Av policyn framgår därutöver att Syvab har ett avtal med Södertälje kommuns Internbanksfunktion om finansiell rådgivning. Syvab har i anslutning till detta avtal utfärdat en fullmakt för Internbankens medarbetare om rådgivning inom finansiering och finansiell riskhantering för att för Syvabs räkning kunna genomföra samt firmateckna finansiella affärstransaktioner som ryms inom finanspolicyn. Internbanken bedriver den löpande skuldförvaltningen i samråd med Syvabs företagsledning. Samråd sker genom löpande arbetsmöten där Internbanken och företrädare för Syvab tillsammans kommer fram till vilka taktiska affärsbeslut som ska fattas i enlighet med finanspolicyn. Internbanken ansvarar för att kalla till arbetsmöten och att protokollföra dessa möten. Det är också internbanken som enligt avtal månadsvis ska leverera en finansiell riskrapport till Syvabs företagsledning. Riskrapporten ska dels beskriva efterlevnaden av riskreglerna, dels fördelningen av borgensengagemanget mellan ägarna.

Av aktieägaravtalet för bolaget framgår ytterligare struktur för den finansiella styrningen av bolaget. Avtalets parter, dvs. ägarna, ska fram till 2025-12-31 eller den senare dag då avledning av Eolshällsvolymer från Stockholms Vatten sker, i proportion till sitt nyttjande av Himmerfjärdsverket, svara för bolagets finansiering av nuvarande anläggning och övriga för driften nödvändiga investeringar genom borgen för bolagets lån. Stockholm Vatten ska lämna borgen till dess att avledningen är slutligt verkställd.

Nyinvesteringen i NKH ska fram till 2025-12-31 eller senare dag då avledning av Stockholms Vatten sker finansieras av ägarna genom borgen för bolagets lån enligt de principer som beskrivs ovan.

Efter att avledningen av Stockholms Vatten har genomförts ska Stockholms borgensåtaganden omfördelas i proportion till den volym avloppsvatten Stockholm avleder i förhållande till totalt av ägarkommunernas avloppsvatten.

3 Bolagets intäkts och kostnadsprognoser

I detta avsnitt presenteras bolagets historiska resultat, historiska prognoser och nuvarande prognoser för avgiftsutvecklingen.

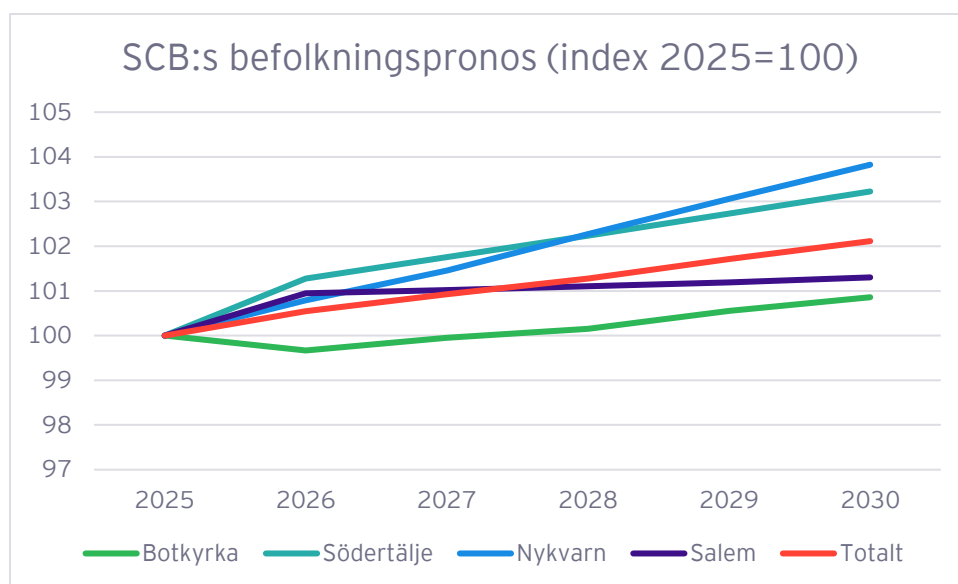
3.1 Befolkningsutvecklingen i ägarkommunerna

SCB prognosticerar följande befolkningsutveckling i medlemskommunerna, undantaget Stockholms stad:

KOMMUN	2025 ⁶	2026	2027	2028	2029	2030
BOTKYRKA	96 747	96 425	96 701	96 897	97 279	97 578
SÖDERTÄLJE	102 781	104 090	104 585	105 082	105 585	106 096
NYKVARN	12 396	12 494	12 576	12 678	12 775	12 870
SALEM	17 345	17 509	17 522	17 536	17 552	17 571
TOTALT	229 269	230 518	231 384	232 193	233 191	234 115

Av tabellen framgår att SCB prognosticerar en befolkningsökning på cirka två procent för ägarkommunerna undantaget Stockholm mellan 2025 och 2030, vilket kan jämföras med avgiftsutvecklingen som presenteras i avsnitt 3.2.2.

I diagrammet nedan presenteras prognosen för befolkningsutvecklingen i kommunerna, med index befolkning 2025 = 100:

⁶ Befolkning per november 2025

I arbetet med att prognosticera kostnads- och avgiftsökningar utgår bolaget från bland annat befolkningsprognoser som tillhandahålls av ägarkommunerna.

3.2 Intäkter, kostnader och finansiering

Avsnittet beskriver hur intäkter och kostnader fördelas mellan ägarkommuner och finansieras genom avgifter och ägartillskott

3.2.1 Internt regelverk för bolagets finansiering

Syvab finansieras via avgifter.⁷ Storleken bestäms genom upprättande av budget som bolagets styrelse godkänner. Fördelningen av avgiften görs utifrån respektive ägarkommuns genomsnittsflöde till verket under de tre föregående åren. Resultatet ska planeras så nära noll som möjligt. Över- och underskott ska i första hand regleras med över- eller underavskrivningar alternativt periodiseringsfond i andra hand disposition av vinst eller förlust mot fritt eget kapital. Vid uppkommen förlust ska det egna kapitalet återställas inom de tre kommande åren. I tredje hand ska över- eller underskott regleras med ökad eller minskad avgift till kommunerna. Avgifter ska sättas på en sådan nivå att verksamheten kan bedrivas med långsiktighet och utan avkall på driftsäkerhet.

3.2.2 Avgiftsutveckling

Bolagets styrelse beslutar årligen om anslutningsavgifter. Anslutningsavgift täcker spillvatten med hushållskaraktär. Dessa avgifter utgör merparten av bolagets intäkter, cirka 97 procent per budget för år 2025.

Fördelning av anslutningsavgifter mellan kommunerna

I tabellen nedan beskrivs anslutningsavgiften per kommun från 2023 till 2026

Kommun	2023	2024	2025	2026
Botkyrka	57 832	73 561	82 476	90 195
Salem	7 310	9 122	10 722	12 138
Nykvarn	4 793	6 245	7 101	7 906
Södertälje	67 682	88 071	103 991	119 182
Stockholm	102 051	129 122	150 750	169 849
Summa	239 668	306 121	355 040	399 270

⁷ Affärsplan 2025 Beslutad av styrelsen 2025-06-12

Prognoser för avgiftsutveckling över tid

I tabellerna nedan presenteras de prognoser som bolaget under 2023, 2024 och 2025 har gjort för avgiftsutvecklingen över tid.

Prognos från 2023

Årtal	Avlopps mängd Mm3	Liter per dygn (tu- sental)	Kapital- kostnad	Driftkost- nad tkr	Övriga in- täkter tkr	Anslut- ningsavgift Tkr	Kost- nad per m3
2024	45,2	124	144 166	186 640	24 685	306 121	6,77
2025	46	126	182 052	180 339	7 956	354 435	7,71
2026	27,1	74	188 849	183 938	8 115	364 671	13,46
2027	27,6	76	204 208	177 532	8 277	373 463	13,52
2028	28,1	77	204 896	181 083	8 277	377 702	13,44
2029	28,6	78	205 096	184 705	8 443	381 358	13,34

Prognos från 2024

Årtal	Avlopps mängd Mm3	Liter per dygn (tu- sental)	Kapital- kostnad	Driftkost- nad tkr	Övriga in- täkter tkr	Anslut- nings- avgift Tkr	Kost- nad per m3
2025	46	126	172 888	190 516	8 364	355 040	7,71
2026	46,5	127	210 475	194 326	5 531	399 270	8,58
2027	47,3	130	232 971	198 213	5 642	425 542	9
2028	36,4	100	233 550	192 177	5 755	419 972	11,52
2029	40,1	110	229 326	196 021	5 755	419 592	10,47
2030	40,8	112	230 228	199 941	5 870	424 299	10,41

Prognos från 2025

Årtal	Avlopps mängd Mm3	Liter per dygn (tu- sental)	Kapital- kostnad	Driftkost- nad tkr	Övriga in- täkter tkr	Anslut- ningsav- gift Tkr	Kost- nad per m3
2026	46,5	127	217 529	189 210	7 469	399 270	8,58
2027	47,3	130	232 971	198 213	5 642	425 542	9
2028	36,4	100	228 452	192 177	5 755	414 874	11,38
2029	40,1	110	229 272	196 021	5 870	419 423	10,47
2030	40,9	112	230 174	199 941	5 987	424 128	10,41
2031	41,4	114	230 160	203 940	6 107	427 993	10,33

Av alla tre prognoser framgår att bolaget förväntas ha en ökad kostnad per kubikmeter de närmaste åren, med en betydande ökning från det år då avledningen av Eolshällsvolymer genomförs. Detta avspeglas också i en minskad volym. I prognosen från 2025 prognosticeras en minskning i den totala mängden avloppsvatten på drygt 10 miljoner kubikmeter, vilket är en minskning på nästan 25 procent. Anslutning av Trosa och Ekerö kommer dock därefter

vilket bidrar med en ökning på cirka fem miljoner m³, sammantaget leder detta till en minskning i volymen. Samtidigt prognosticeras inte en motsvarande minskning i intäkter från anslutningsavgift, denna prognosticeras endast minska med drygt tre procent mellan 2027 och 2028.

Av intervjuer framkommer att de årliga höjningarna för konsument de senaste åren har varit 15-20 procent, till stor del till följd av ökade räntekostnader. Den totala höjningen av avgiften jämfört med före investeringen i NKH kommer vara uppåt 300 procent. Avgiften till Syvab motsvarar upp till en tredjedel av den totala kostnaden för VA i respektive kommun.

Intervjuade inom ägarkommunerna lyfter att den långsiktiga prognosen för anslutningsavgift som bolaget presenterar till ägarkommunerna inte är nedbruten per kommun utan endast avser bolaget som helhet. Detta skapar ett merarbete för kommunerna, eftersom de själva behöver dela upp bolagets prognos till ett estimat för den egna kommunen. Intervjuade inom bolaget menar dock att detta inte är möjligt för bolaget att presentera.

3.2.3 Övriga intäkter

Utöver intäkter från anslutningsavgifter har bolaget för 2025 även budgeterade intäkter från:

- ▶ Industriavloppstaxa (3 500 tkr)
- ▶ Vinst avyttring anläggningstillgång (2 750 tkr)
- ▶ Övriga rörelseintäkter (4 864 tkr)

Industriavloppstaxan infördes 2024 och syftar till att ta betalt för den extra kostnad som förorenat industriavloppsvatten förorsakar Syvab.

3.2.4 Fördelning av kostnadsökningar på skattekollektiv respektive VA kollektiv

Som tidigare konstaterat är priset för vattentjänster, däribland avlopp, reglerat i lag. Priset ska utifrån självkostnadsprincipen motsvara de totala kostnaderna för att producera och tillhandahålla tjänsten. Detta inkluderar såväl direkta kostnader som material och arbetskraft, som indirekta kostnader såsom administration, underhåll och avskrivningar. Därutöver ska, utifrån nyttoprincipen, prissättningen återspegla värdet eller nyttan som konsumenten erhåller. Bolaget har därmed endast begränsade möjligheter att hantera kostnadsökningar på andra sätt än att höja priset för tjänsten, dvs. avgiften.

Av bolagets aktieägaravtal framgår att ägarna ska till bolaget årligen erlägga anslutningsavgifter avsedda att täcka bolagets kostnader. Avgifterna ska vara på en sådan nivå att verksamheten kan bedrivas med långsiktighet och utan avkall på driftsäkerheten. Avgifterna ska, med vissa undantag, erläggas av ägarna i förhållande till den mängd avloppsvatten som mottas i Himmerfjärdsverket från respektive ägare.

Vidare framgår att om Stockholm Vatten inte genomför avledningen av Eolshällsvolymer ska Stockholm Vatten kompensera bolaget och övriga parter för samtliga merkostnader som därvid uppkommer.

3.3 Avskrivningar i bolaget

Av bolagets årsredovisning för 2024 framgår en beskrivning av bolagets hantering av avskrivningar. Materiella anläggningstillgångar skrivs av linjärt över tillgångarnas bedömda nyttjandeperiod förutom Mark och Pågående arbeten som inte skrivs av. Tillgångarna skrivs av enligt följande schema

Byggnader och mark	Antal år
Mark	Skrivs ej av
Markanläggningar	20-50
Konst	Skrivs ej av
Reningsverk	20-50
Tunnlar	100
Ledningar	33
Byggnader/bostäder	20-50
Maskinell utrustning	5-15
Inventarier	
Övriga inventarier	5-10

Av aktieägaravtal från december 2018 framgår att bolagets anläggning vid tillfället för att avtalet ingicks ska anpassas till den nya driftsituation som uppstår genom Stockholm Vattens avledning av Eolshällsvolymer till Henriksdals reningsverk samt investeringen i NKH. Detta ska enligt avtalet ske genom att tillgångar som ej längre behövs för verksamheten avyttras eller utrangeras senast då avledning sker. Anpassning enligt detta ska ske genom att bolagets anläggningstillgångar skrivs av enligt följande principer:

- i. De delar av anläggningen som ej behövs efter avledningen ska skrivas av fullt ut per 2025-12-31 och avskrivningarna ska fördelas jämnt över tid från den dag då avtalet träder i kraft eller senare dag då det konstateras att viss del av anläggningen ej behövs efter avledningen
- ii. De delar av NKH samt övriga investeringar i den befintliga anläggningen som tas i bruk före 2025-12-31 ska skrivas av enligt bolagets principer för jämförbara anläggningstillgångar

3.4 Finansiell utveckling

3.4.1 Årsredovisning 2024

Av årsredovisningen för 2024 framgår att bolaget vid slutet av 2024 hade en soliditet på 2,13 procent. Bolaget hade för året ränteintäkter på 48 788 tkr och räntekostnader och liknande resultatposter på 107 132 tkr. Vid utgången av 2023 låg ränteintäkterna på 1 627 tkr och räntekostnaderna på 48 729.

3.4.2 Finansiell riskrapport

Av Finansiell riskrapport 2025-10-31⁸ framgår följande omständigheter:

Kapitalbindning		
Antal år	SEK	Andel av total skuld
0-1 år	584 600 000	26,0 %
1-2 år	1 439 900 000	64,1 %
2-3 år	222 500 000	9,9 %
Totalt	2 247 000 000	100,0 %

Vidare uppges att den genomsnittliga kapitalbindningstiden är 1,3 år.

Räntebindning		
Antal år	SEK	Andel av total skuld
0-1 år	731 000 000	32,5 %
1-2 år	360 000 000	16,0 %
2-3 år	196 000 000	8,7 %
3-4 år	260 000 000	11,6 %
4-5 år	200 000 000	8,9 %
5-6 år	300 000 000	13,4 %
6-7 år	200 000 000	8,9 %
Totalt	2 247 000 000	100,0 %

För den totala portföljen framgår en genomsnittlig ränta på 2,61 procent och räntebindning på 2,64 år. Dessa siffror ligger inom de begränsningar som anges av finanspolicyn.

I rapporten framgår även en prognos för räntekostnader fram till 2032. Enligt denna förväntas bolagets räntekostnader inklusive derivat öka från drygt 60 mnkr år 2025 till över 80 mnkr år 2032.

I rapporten presenteras även aktuella borgensramar för bolaget:

⁸ Beslutad av styrelsen 2025-12-09

<i>Borgensramar (kr)</i>		
<i>Kommun</i>	Borgensram	Utnyttjad borgensram
<i>Botkyrka kommun</i>	687 150 000	614 700 000
<i>Södertälje kommun</i>	705 250 000	662 100 000
<i>Nykvarns kommun</i>	65 250 000	65 100 000
<i>Stockholms stad</i>	862 800 000	821 400 000
<i>Salems kommun</i>	133 250 000	113 700 000
<i>Totalt</i>	2 453 700 000	2 277 000 000

3.4.3 Utveckling över tid

I tabellen nedan presenteras hur bolagets intäkter, kostnader samt anslutningsavgifter har utvecklats mellan 2020 och 2026.

<i>Avgifter, intäkter och kostnader 2020-2025 (kr)</i>					
År	Kostnader	Räntekostnader	Intäkter	Avgift total	Avgift/m3
2020	172 265 620	8 390 946	177 169 383	166 200 000	4,11
2021	176 207 085	9 204 055	184 606 700	174 320 000	4,20
2022	200 071 658	19 467 709	211 415 238	198 360 000	5,22
2023	218 430 710	53 151 776	270 669 468	239 668 000	5,95
2024	252 209 000	112 210 000	331 730 000	306 121 000	7,65
2025	Ej tillgängligt	Ej tillgängligt	Ej tillgängligt	355 040 000	9,19

Tabellen nedan presenterar bolagets prognos för avgiftsutvecklingen fram till 2026 per 2019-10-17.

<i>Prognos för avgifter per 2019-10-17 (kr)</i>		
År	Avgift total	Avgift/m3
2020	166 200 000	3,78
2021	182 500 000	3,83

2022	189 500 000	3,91
2023	196 500 000	3,99
2024	227 000 000	4,52
2025	227 500 000	4,46
2026	227 000 000	4,37

En jämförelse av tabellerna ovan visar på bland annat att avgiften per kubikmeter har ökat snabbare än vad som bolaget prognosticerade vid slutet av 2019. För 2025 uppgår avgiften till 9,19 kronor per kubikmeter, att jämföra med det prognosticerade värdet på 4,46 kronor per kubikmeter. Samtidigt har också bolagets kostnader ökat under tidsperioden, främst till följd av ökade räntekostnader, vilket är till följd av nya krav som verksamheten som krävt om- och utbyggnad. Intervjuade påtalar även att vattenvolymen inte har ökat i det omfattning som prognosticerades 2019.

4 Analys av soliditet och finansiell motståndskraft

I detta avsnitt analyserar vi bolagets finansiella bärkraft med utgångspunkt i det ägartillskott som skedde 2023.

4.1 Ägartillskott 2023

Av bolagets årsredovisning för 2024 framgår att bolaget har ett erhållit aktieägartillskott inom fritt eget kapital på 39,967 mkr. Detta kommer från ett aktieägartillskott som lämnades 2023. I beslutet från 2023-01-23 beslutar styrelsen att tillföra bolaget ett ovillkorat aktieägartillskott på totalt 40 mnkr fördelat per samtliga 120 aktier i bolaget och rekommendera aktieägarna att ingå ett avtal om aktieägartillskott med Syvab. Därutöver beslutade styrelsen att ge bolaget i uppdrag att upphandla en oberoende utredning om långsiktigt mål för det egna kapitalet samt förslag till nytt aktieägaravtal med syfte att bolaget kan gå med vinst. Någon utredning har inte genomförts. Intervjuade uppger att utredningen inte har genomförts än på grund av att nya ägare ska tillkomma och att frågan inte behöver hantera akut. Enligt uppgift ska frågan återupptas när ägarstrukturen är mer permanent.

I bakgrunden till beslutet om ägartillskottet beskrivs att bolaget har en soliditet som uppgår till 0,01 procent, att bolagets fria egna kapital uppgår till 14 432 kronor och det bundna egna kapitalet till 140 tkr kronor. Genom att tillföra bolaget ett aktieägartillskott ökas det egna kapitalet och det blir möjligt att på ett enklare sätt balansera ett sämre årsresultat än att upprätta en kontrollbalansräkning eller tilläggsfakturera en högra avgift till ägarna. Därutöver görs en jämförelse av bolagets soliditet med andra bolag inom samma bransch. Av denna framgår följande omständigheter vid tiden för beslutet om aktieägartillskott:

<i>Bolag</i>	<i>Soliditet</i>
<i>Gryab</i>	9 %
<i>Käppalaförbundet</i>	7,8 %
<i>Stockholm Vatten AB</i>	2,8 %
<i>Roslagsvatten</i>	8,7 %
<i>Syvab</i>	0,01 %

Ett aktieägartillskott på 40 mnkr anges motsvara två månaders drift av verksamheten och innebära en ökning av Syvabs soliditet till 2,4 procent. Detta anges i bakgrunden till beslutet vara en rimlig nivå för att styrelsen ska hinna agera innan det egna kapitalet är förbrukat. Därutöver uppges att för att det fria egna kapitalet ska kunna öka genom att bolaget genererar vinst i framtiden krävs att ägardirektivet ändras. Fördelningen av aktieägartillskottet görs utifrån antal aktier enligt nedan:

Ägare	Antal aktier	Fördelning aktieägartillskott
Stockholm	40	13 333 333 kr
Södertälje	20	6 666 667 kr
Botkyrka	20	6 666 667 kr
Salem	20	6 666 667 kr
Nykvarn	20	6 666 667 kr
Totalt	120	40 000 000 kr

Intervjuade uppger att bolaget inte planerar för några ytterligare ägartillskott framöver. Intervjuade menar istället att det är viktigt att verksamheten även framgent finansieras utifrån självkostnadsprincipen.

Efter ägartillskottet 2023 kan Syvabs soliditet i nuläget betraktas som stabil och understöds av återkommande positiva resultat samt en långsiktigt trygg intäktsbas från ägarkommunerna. Samtidigt präglas balansräkningen av en hög investeringsnivå och en ökande räntebärande skuld, främst kopplad till genomförandet av NKH-projektet. Riskanalyserna visar att finansieringen sker inom ramen för fastställd finanspolicy och att ränte- och kapitalbindningen är kontrollerad, men också att bolaget befinner sig i ett kapitalintensivt skede med ökad känslighet för förändringar i finansieringsförutsättningarna.

En minskning av Stockholm Vattens ägarandel påverkar inte soliditeten direkt, men kan på sikt få betydelse genom förändrad riskbedömning hos kreditgivare och eventuella justeringar i borgens- och finansieringsstrukturen. I ett läge med hög skuldsättning och fortsatt stora investeringar kan detta innebära ökad finansiell känslighet och i förlängningen påverka möjligheten att stärka det egna kapitalet. Sammantaget bedöms soliditeten vara hanterbar men tydligt beroende av en stabil ägarstruktur och långsiktigt förutsägbara finansieringsvillkor.

4.2 Utveckling av bolagets soliditet

Bolagets soliditet påverkas i första hand av utvecklingen i eget kapital i relation till balansomslutningen samt av omfattningen av den räntebärande skuldsättningen. Av de ekonomiska rapporterna från 2025 framgår att bolaget löpande redovisar positiva resultat, men att dessa i huvudsak används för att finansiera en kapitalintensiv verksamhet med mycket stora pågående investeringar, framför allt kopplade till NKH projektet.

Den räntebärande skulden har successivt ökat under året, från cirka 2 150 mnkr till 2 247 mnkr, till följd av nyupplåning för att finansiera investeringar och pågående projekt. Låneportföljen följer fastställd finanspolicy och både kapitalbindning och räntebindning hålls inom beslutade begränsningar.

Soliditeten i bolaget stärks i grunden av positiva rörelseresultat, den långsiktigt stabila intäktsbasen från ägarkommunerna samt möjligheten att ackumulera överavskrivningar och eget kapital över tid. Samtidigt pressas soliditeten av den höga investeringsvolymen, den ökade skuldsättningen vilket i sin tur innebär att utrymmet att använda resultat till förstärkning av eget kapital är begränsat eftersom kassaflöden i hög grad binds upp i investeringar.

Bolagets finansiella riskrapporter för 2025 visar att bolagets huvudsakliga risker är kopplade till finansieringsrisk och ränterisk, snarare än till operativ risk eller likviditetsrisk. Kapitalbindningstiden har successivt blivit kortare under året (från cirka 1,8 år till cirka 1,3 år), vilket innebär tätare refinansieringsbehov. Ur soliditetssynpunkt är detta centralt, eftersom bolagets finansiella styrka inte enbart bedöms utifrån balansräkningen utan även utifrån ägarstödet stabilitet, vilket i praktiken påverkar kreditvillkor och upplåningsförmåga.

Intervjuade menar att riskerna är hanterbara eftersom det är så kort tid kvar av NKH projektet. Samtidigt utgör betalningarna till Syvab en relativt stor del av kommunernas totala kostnader för VA, ca en tredjedel av Botkyrkas totala kostnad för VA exempelvis. Samtidigt kan vi notera att även om soliditeten förstärkts genom ägartillskottet 2023 är soliditeten fortfarande på en låg nivå, även jämfört med andra bolag inom branschen, se avsnitt nedan.

4.3 Metod för stresstester – scenario och räntekänslighetsanalyser

Kommuninvest lyfter i sin handbok för kommunal skuldförvaltning vikten av att genomföra scenario- och räntekänslighetsanalyser.

Syvab arbetar med scenarioanalyser som ett led i den finansiella styrningen av bolaget. Utgångspunkten för analyserna är den befintliga skuldportföljens struktur, det prognostiserade upplåningsbehovet samt antaganden om marknadsräntornas utveckling. I dessa analyser beaktas såväl räntekostnader som ränteintäkter, vilka sammantaget redovisas som kapitalkostnader i bolagets ekonomiska uppföljning.

Bedömningar av framtida räntenivåer baseras på externa prognoser, främst Riksbankens ränteprognoser, vilka integreras i bolagets egna kalkyler för kapitalkostnadens utveckling. Dessa antaganden ligger till grund för beräkningar av pris per kubikmeter i samband med budget och flerårsprognoser, som i dagsläget sträcker sig cirka sju år framåt. Räntekänslighet följs genom löpande uppföljning av räntebindningstid och exponering mot korta marknadsräntor, där en betydande del av upplåningen är kopplad till Stibor 3 månader. För att hantera denna exponering används räntederivat i syfte att styra räntebindningen och begränsa ränterisken.

Scenarioanalyserna genomförs i samverkan med Södertälje kommuns internbanksfunktion. I detta arbete analyseras hur förändringar i ränteläge och portföljstruktur påverkar bolagets kapitalkostnader, riskexponering och efterlevnad av finanspolicyn. Analyserna innehåller olika räntekostnadsscenarier. Enligt bolaget används dessa analyser även för att identifiera och hantera oönskade risksituationer, vilket av bolaget beskrivs som ett sätt att genomföra stresstester av skuldportföljen.

Uppföljning av skuldförvaltningen sker månadsvis genom finansiella riskrapporter som tillställs bolagsledningen och styrelsen. I rapporteringen framgår om portföljen avviker från de riskramar och bindningstider som anges i styrelsens direktiv och finanspolicy. Vid behov vidtas åtgärder för att återföra portföljen inom beslutade ramar.

Mot denna bakgrund är det väsentligt att ägarkommunerna löpande bevakar bolagets finansiella utveckling. Den höga skuldsättningen, den kortare kapitalbindningstiden och den begränsade möjligheten att stärka det egna kapitalet genom resultat innebär att förändringar i finansieringsförutsättningar snabbt kan få genomslag på bolagets ekonomi. Eftersom kostnaderna för Syvab utgör en betydande andel av ägarkommunernas totala VA-kostnader är det särskilt viktigt att ägarna har god insyn i bolagets riskexponering och säkerställer att styrning, finansiering och avgiftsutveckling är långsiktigt hållbara.

5 Sammanfattande iakttagelser

Skuldförvaltning och finansiell risk

Syvbab har ett etablerat policyramverk för finansiering, kapital- och räntebindning samt användning av derivat. Den löpande skuldförvaltningen sker i samverkan med internbanksfunktionen. Samtidigt saknas dokumenterade analyser av bolagets räntekänslighet kopplat till resultat, soliditet och taxeutrymme. Givet den stora ökningen av räntekostnaderna är detta en post som blivit mer och mer väsentlig i styrningen av Syvbab.

Ekonomisk styrning och ägarstyrning

Ägardirektiv, bolagsordning och aktieägaravtal ger en tydlig formell styrning av bolaget. Styrelsen behandlar regelbundet ekonomi- och riskrapporter. Samtidigt kan konstateras att den långsiktiga ekonomiska styrningen i vissa avseenden kan vidareutvecklas för att i högre grad spegla den förändrade ägarstrukturen och de kommande volymförändringarna. Enligt bolaget har dessa förändringar varit kända under lång tid och beaktats i såväl investeringar som långsiktig planering.

Planeringen har därmed anpassats till den förändrade ägastrukturen i exempelvis att NKH-projektet har utformats utifrån den minskande volymen, men planering och uppföljning sker huvudsakligen på bolagsnivå, i linje med bolagets uppdrag. Konsekvenser för enskilda ägarkommuner hanteras i huvudsak inom respektive kommuns ekonomiska planering.

Prognoser, scenarioanalyser och känslighetsanalyser kopplas i begränsad utsträckning till effekter på soliditet, avgiftsutrymme och riskfördelning mellan ägarna. Därmed saknas en gemensam, dokumenterad ägaranalys av hur den förändrade ägarstrukturen påverkar bolagets långsiktiga finansiella mål och konsolideringsstrategi.

Scenarioanalyser - räntekänslighetsanalyser och stresstester

Granskningen visar att scenarioanalyserna i första hand används som ett underlag för att säkerställa att skuldportföljen ligger inom de ramar som anges i finanspolicyn, exempelvis avseende ränte- och kapitalbindning.

Samtidigt kan konstateras att scenarioanalyserna i begränsad utsträckning är dokumenterade och att de inte systematiskt kopplas till bolagets resultat, soliditet eller framtida taxeutrymme. De analyser som genomförs kan ses som stresstester av skuldportföljen, men dessa tar i huvudsak sikte på efterlevnad av finanspolicyn snarare än på bolagets långsiktiga ekonomiska motståndskraft vid mer omfattande negativa utfall, såsom kombinerade effekter av ränteuppgång, volymförändringar och ökade investeringskostnader. Att analyser sker utifrån policys beslutade av styrelsen är en rimlig grund, men visar också på vikten av att styrelsen är medveten om olika handlingsalternativ och risker i samband med beslut om interna regelverk.

Vidare framgår att styrelsen regelbundet informeras om skuldportföljens utveckling genom finansiella riskrapporter. Däremot framkommer inga tydliga exempel på att strukturerade scenario- eller känslighetsanalyser används som ett aktivt beslutsunderlag i strategiska frå-

gor, såsom fastställande av långsiktiga ekonomiska mål, konsolideringsstrategi eller bedömning av framtida avgiftsutveckling.

Sammantaget bedöms Syvabs scenarioanalyser och räntekänslighetsanalyser främst fylla en viktig funktion för den operativa finansiella riskkontrollen. Detta är i linje med bolagets styrmodell och behov av att säkerställa stabilitet och efterlevnad av finanspolicyn. Samtidigt kan analysernas användning som strategiskt beslutsunderlag för långsiktiga överväganden utvecklas ytterligare. Analyserna används idag i begränsad utsträckning som underlag för styrelsens mer långsiktiga strategiska överväganden, exempelvis avseende mål för soliditet, konsolidering och framtida handlingsutrymme.

Bolagets intäkts och kostnadsprognoser

Bolagets intäkts- och kostnadsprognoser baseras på befolknings- och volymantaganden från ägarkommunerna samt beslutade investeringsplaner. Prognoserna är detaljerade men bygger i hög grad på enskilda huvudscenarier. Det saknas analyser av osäkerhet, alternativa utvecklingsbanor och känslighet för avvikelser i volymer, räntor och investeringstakt.

Konsolidering och eget kapital

Bolaget har en mycket låg soliditet samtidigt som skuldsättningen är hög och investeringsbehoven betydande. Strategin för konsolidering bygger främst på framtida taxeutveckling inom ramen för självkostnadsprincipen. Det saknas en tydlig långsiktig målbild för önskad soliditet och ekonomisk buffertnivå i relation till bolagets riskexponering.

Befolkningsprognoser och konsolidering av bolaget

Bolaget har under en längre tid återkommande genomfört prognoser över avgiftsutvecklingen och presenterat dessa för styrelsen och ägarkommunerna. Av granskningen framgår att prognosen som bolaget genomförde i slutet av 2019 gällande avgiftsnivå för 2026 avviker betydligt mot det faktiska utfallet för 2026. Avgiften per kubikmeter år 2026 är ungefär dubbelt så hög som den 2019 prognosticerades att bli. Den omvärldsutveckling som har skett sedan 2019 med högre ränteläge och periodvis högre inflation var svår att förutse 2019, vilket är en förklaring till avvikelserna. Samtidigt visar detta också på vikten av att planering sker utifrån olika scenarier.

Framgent visar bolagets prognoser på att avgiften kommer öka betydligt snabbare än befolkningen i ägarkommunerna till följd av fortsatt ökade kostnader. En betydande del av kostnadsökningarna är till följd av beslut som fattades en längre tid tillbaka under annorlunda omständigheter avseende ränte- och omvärldsläget, samt nya krav på reningsverksamheten.

Forum för samverkan/dialog mellan ägarkommuner

Aktieägaravtalet reglerar former för ägargrupp och teknisk samverkan. Dessa forum är i första hand inriktade på specifika projekt och tekniska frågor. Den strukturerade och dokumenterade dialogen mellan ägarna om bolagets långsiktiga ekonomiska utveckling, finansiering och riskfördelning bedöms vara begränsad.

Samlad bedömning

Sammantaget bedöms Syvabs ekonomiska sårbarhet vara förhöjd. Ekonomin i bolaget är hållbar såtillvida att ökade kostnader alltid kan hanteras med höjda avgifter. Bolaget verkar dock i en kontext med höga lånekostnader för gjorda investeringar, låg soliditet och betydande finansiella risker, samtidigt som ägarstruktur och volymförutsättningar förändras.

Bolaget har inkluderat den minskade volymen på nästan 25 procent från SVOA:s avledning i sin långsiktiga planering för utvecklingen av avgifter. Volymbortfallet kompenseras delvis av anslutning av Ekerö och Trosa, vilket innebär att den slutliga minskningen blir mindre betydligt mindre än 25 procent. Samtidigt förblir kostnader och totala intäkter näst-intill oförändrade. Detta innebär att avgiften kommer behöva höjas för att kompensera för volymbortfallet. Således har den förändrade ägarstrukturen omhändertagits i bolagets långsiktiga planering.

Samtidigt som det finns en långsiktig lösning för att hantera de förändrade omständigheter som bolaget står inför gör vi bedömningen att det finns förbättringsområden för att stärka den långsiktiga planeringen. Även om formella styrdokument och processer finns, bedöms behovet av fördjupad analys, stärkt scenarioplanering och ökad samordning mellan ägarna som väsentligt för att minska den långsiktiga ekonomiska sårbarheten.

Stockholm den 20 mars 2026

Christina Sand
Certifierad kommunal
yrkesrevisor
Projektledare

Daniel Larsson
Certifierad kommunal
yrkesrevisor
Projektmedarbetare

Mikael Johansson
Director
Specialist och kvalitets-
säkrare

Bilaga 1 - Källförteckning

Intervjuade funktioner

- ▶ Ekonomichef/ekonomicontroller
- ▶ Representanter för ägarkommuner (VA chef, controller) Salem, Nykvarn, samt Botkyrka

Skriftliga frågor har besvarats av representanter för Telge AB

Dokument

- ▶ Aktieägaravtal
- ▶ Bolagsordning
- ▶ Ägardirektivet
- ▶ Årsredovisning 2023 och 2024
- ▶ Affärsplan 2025
- ▶ Finanspolicy
- ▶ Uppföljning av NKH till styrelsen 2025
- ▶ Verksamhetsplan och budget 2025 och 2026
- ▶ Finansiella riskrapporter 2025
- ▶ Beslut och prognoser för anslutningsavgifter

Bilaga 2 - Revisionskriterier

Bolagsordning

Bolagsordningen är antagen vid bolagsstämman den 12 oktober 1964 och senast reviderad den 8 juni 2023. Styrelsen har sitt säte i Botkyrka kommun.

Enligt bolagsordningen ska bolaget äga och driva ett för aktieägarna gemensamt reningsverk för avloppsvatten nedströms Skanssundet med anläggningar för anslutning av lokala avloppsnät inom Botkyrka, Huddinge, Nykvarn, Salem, Stockholm och Södertälje kommuner, förvalta fast egendom, samt idka därmed förenlig verksamhet. Det kommunala ändamålet är att verka för en långsiktig hållbar samhällsutveckling genom att driva ändamålsenlig insamling och rening av avloppsvatten inom ägarkommunerna. Syftet med verksamheten är att genomföra rening av avloppsvatten som delägarna i egenskap av huvudmän enligt VA-lagstiftningen är skyldiga att vidta.

Bolaget ska inte ha till syfte att bereda vinst åt aktieägarna. Bolaget ska i tillämpliga delar följa de kommunalrättsliga principerna i kommunallagens andra kapitel.

Ägardirektiv

Bolaget styrelse och verkställande direktör har att följa utfärdade direktiv, såvida dessa inte strider mot bolagsordningen, mot tvingande bestämmelser i lag eller annan författning, exempelvis aktiebolagslagen och offentlighets- och sekretesslagen, eller strider mot bolagets intressen. Ägardirektiven är ett komplement till bolagsordningen och ska årligen ses över av ägarna och vid behov uppdateras.

Av ägardirektivet för Syvab AB framgår att Syvab kring säkerhet ska arbeta aktivt och systematiskt med arbetsmiljöfrågor och i detta arbete verka för att inga personskador uppstår i eller som en konsekvens av verksamheten och att redan befintliga arbetsmiljöcertifikat vidmakthålls. Syvab ska aktivt söka en ökad samordning med ägarna med syfte att skapa en effektivare organisation när det ur ekonomisk synpunkt är fördelaktigt. Syvab utgör en del av ägarkommunernas verksamhet. Utöver lag och författning regleras Syvabs verksamhet av styrdokument/direktiv som utfärdas av ägarna.

Aktieägaravtal mellan Botkyrka kommun, Nykvarns kommun, Salems kommun, Stockholm Vatten AB och Telge AB

Aktieägaravtalet (slutlig version från den 5 december 2018) anger riktlinjer för bolagets verksamhet och för parternas inbördes rättigheter och skyldigheter. Bolaget bildades vid bolagsstämman den 12 oktober 1964. Parterna driver genom bolaget ett gemensamt reningsverk för avloppsvatten med tillhörande tunnel- och ledningssystem samt pumpstationer vid Himmerfjärden ("Himmerfjärdsverket") nedströms Skanssundet med anläggningar för anslutning av lokala avloppsnät inom Botkyrka. Botkyrka kommun, Nykvarns kommun, Salems kommun och Telge AB äger 20 aktier vardera och Stockholm Stad och Huddinge kommun äger genom Stockholm Vatten 40 aktier.

Bilaga 3 Handbok i kommunal skuldförvaltning

Nedan följer en sammanfattning av några av de viktigaste Kommuninvests handbok för kommunal skuldförvaltning

1. Utgå från helheten - skuldförvaltning är inte frikopplat.

Skuldförvaltningen ska alltid kopplas till:

- ▶ kommunens ekonomistyrning
- ▶ finansiella mål för resultat, soliditet och investeringar
- ▶ bedömning av skuldnivåer på lång sikt

En ohållbar ekonomi kan aldrig "räddas" med smart skuldförvaltning - strukturen måste bygga på rimliga resultat- och skuldmål.

2. Räntekänslighet - den enskilt viktigaste analysen

Kommunen behöver tidigt bedöma:

- ▶ hur ökad ränta påverkar resultatet
- ▶ vilken räntekostnad som är högst acceptabel i ett stressat scenario
- ▶ hur snabbt ökade räntor slår igenom beroende på portföljens räntebindning

En hög räntekänslighet → längre räntebindning och lägre risk.

En låg räntekänslighet → kan motivera kortare räntebindning och lägre kostnad.

3. Riskerna som måste hanteras - både för lån och derivat

Fyra huvudrisker behöver alltid beaktas:

- ▶ Finansieringsrisk - Risken att det blir dyrt eller svårt att låna vid refinansiering. Kräver spridning av förfall och god likviditetsplanering.
- ▶ Ränterisk - Risken att räntekostnader ökar vid ränteuppgång. Hanteras genom räntebindning och eventuellt ränteswappar
- ▶ Motpartsrisk - Uppstår när derivat (t.ex. ränteswappar) används. Kommuner måste förstå derivatens funktion, prissättning och risker - samt sätta begränsningar.
- ▶ Valutarisk - Uppstår vid upplåning i annan valuta och kan elimineras med valutaderivat - men derivat ger i sin tur motpartsrisk. De flesta kommuner väljer att helt undvika valutarisk.

4. Kapital- och räntebindning - portföljens fundament

Kommunen behöver tydliga målnivåer för: kapitalbindning och räntebindning.

Båda indikatorerna måste kompletteras med krav på spridd förfallostruktur, så att inte stora belopp förfaller samtidigt.

5. Derivat - vad kommunen särskilt måste tänka på

Utifrån handboken:

- ▶ Derivat ska endast användas i säkringssyfte, inte för spekulation. Ränteswappar är vanligast.

- ▶ Swappar måste matcha underliggande lån. Samma räntebas och löptid för att undvika oönskad risk.
- ▶ Användning kräver kompetens. Kommunen måste ha god kunskap om funktion, prissättning och risker innan derivat används.
- ▶ Motpartsrisk uppstår alltid. Därför begränsar många kommuner derivatanvändningen eller avstår helt.

▶

6. Scenarioanalyser - avgörande för långsiktig styrning

Kommunen behöver simulera hur portföljen påverkas vid exempelvis +100 punkters räntepågång, förändrad investeringsnivå och andra ekonomiska stressfaktorer. Syftet är att säkerställa att portföljen klarar kommunens lägsta godtagbara resultatnivå.

7. Kortsiktigt vs långsiktigt - vad krävs?

På kort sikt behöver kommunen:

- ha god likviditetsplanering
- säkerställa att förfall är spridda
- undvika plötsliga kostnadsökningar via för kort räntebindning
- ha kontroll på motpartsrisken vid derivat

På lång sikt behöver kommunen:

- sätta mål för resultat, soliditet och skuldnivåer
- definiera önskad räntekänslighet och risknivå
- bygga en balanserad portfölj med kostnad/risk-avvägning
- analysera investeringstrender och framtida upplåningsbehov
- löpande uppdatera kalkylerna (minst årligen)
-

8. Checklistan i handboken lyfter särskilt frågor som måste ställas

Exempel:

- Har alla risker (ränte-, finansierings-, motparts-, valuta-) beaktats?
- Hur ser likviditet och investeringsplaner ut?
- Hur känslig är kalkylen för förändrade antaganden?
- Går intäkter att justera snabbt nog vid ökade räntekostnader?

Bilaga 4 Illustration av VA taxan i olika kommuner i Stockholms län

(EY bearbetning av data från Svenskt vatten)

